

## Eetwoord van het Jaar groslijst 2022



*Foto: Shutterstock*

Hieronder vind je de groslijst voor de verkiezing Eetwoord van het Jaar 2022. De groslijst is bijgewerkt tot 15 november 2022. Je kunt nog tot 10 december 2022 worden genomineerd.

Jouw nominaties voor 2023 kun je vanaf 1 januari 2023 e-mailen naar [info@ubelzuiderveld.nl](mailto:info@ubelzuiderveld.nl). Het genomineerde eetwoord of begrip wordt na weging opgenomen in de groslijst Eetwoord van het Jaar 2023. Tussentijds wordt enkele keren een voorlopige groslijst gepubliceerd.

Graag wel het woordoord vermelden; het medium of de aangelegenheid waar je het eetwoord aantrof of hoorde. De naam van externe nominateurs wordt vermeld bij woorden op de groslijst.

Het genomineerde eetwoord hoeft niet persé vaak gebruikt te zijn, maar moet raak, grappig en spitsvondig zijn. Bovenal moet het woord bij voorkeur enigszins uitdrukking geven aan de etenstijdgeest van het betreffende jaar. Een pré is als het daarbij bovendien gaat om een nieuw woord of nieuw samengesteld begrip.



## **Eetwoord van het Jaar** groslijst 2022

**Blissballen** - Letterlijk: (geluk)zalige ballen. Blissballen zijn (doorgaans) zoete tussendoortjes, ongeveer formaat bitterbal, met in het algemeen plantaardige ingrediënten zoals noten, vijgen, cacao en dadels, terwijl de 'paneer' vaak uit kokosgruis bestaat. Het gebruik van geraffineerde suikers wordt overwegend gemeden. Online

rolden een dikke vier jaar geleden de eerste blissballen over het scherm, vooral dankzij bloggende foodies. Maar eigenlijk werden ze tot 2022 vrijwel zonder uitzondering op z'n Engels 'bliss balls' genoemd. Culinair journalist Hiske Versprille muntte de voor hand liggende Nederlandse naam 'blissballen'. Woorddoord: De Volkskrant, 27 oktober 2022.

**Chipsrestaurant** - Synoniem voor eetgelegheid die nachos als kernproduct heeft, gemunt door culinair journalist Hiske Versprille. Nachos met toppings staan in steeds meer restaurants op de kaart, maar recent openden in ons land enkele eetconcepten die zich er zelfs in specialiseren. In Nederland is de term 'chipsrestaurant' nieuw, in Engeland niet. Daar tooien friet/visrestaurants die zich willen onderscheiden van de traditionele fish & chips shops zich wel met deze term. Over chips en restaurants gesproken: Lays introduceerde in de supermarkt recentelijk zakken met chips, waarvan de smaak is ontleend aan het assortiment van restaurantformules als Subway, KFC en Pizza Hut. Woorddoord: recensie van The Nacho Bar in De Volkskrant, 29 september 2022. Met het citaat: "Een chipsrestaurant: het had zo mooi kunnen wezen."

**Eenhapsvorm** - Synoniem voor tapas-achtige miniaturgerechten. Gebruikt in de context: "een gerecht in eenhapsvorm". Proeverijen, high tea's,

tal van andere 'high-varianten', tapas, shared dinners, borrelgerechten en -planken. De vaderlandse horeca kreeg er dit millennium een keur aan eetconcepten bij met miniaturgerechten, miniatuur geportioneerde variaties van maaltijden dus. Woordwoord: recensie van restaurant Aroma in Vaassen, Hiske Versprille, De Volkskrant, 9 juni 2022.

**Eetomgeving** - Hoewel 'eetomgeving' in 2020 door het Voedingscentrum is gemunt via de toen gepubliceerde 'Richtlijn Eetomgevingen', is het begrip met name in 2022 breder omarmd, ook door de nodige media. Het is een echt tijdgeestwoord: deskundigen, adviesclubs en ook veel media besteedden in 2022 volop aandacht aan "het gezonder, minder verlokkelijk en duurzamer maken van onze openbare ruimte cq eetomgeving". Met name televisieprogramma Pointer pakte uit met een documentaireserie en online cijfers, trends en ontwikkelingen. Woordwoord: alom in de media in 2022.

**High tunch** - Combinatiewoord van 'brunch' en 'high tea'. Mede aangejaagd door de coronapandemie en zijn beperkte openingstijden, ging menig restaurateur creatief aan de slag om in nieuwe woorden de eetmomenten lunch, brunch en diner te combineren. Eerder al zagen we allerlei Nederlandse varianten op het Engelse vieruurtje high tea: high beer, high wine, high coffee en zelfs high friet. Een restaurateur in

Winterswijk muntte 'high tunch', "een mooi gevulde tafel vol hartige en zoete dingen waar brunch & high tea bekend om staan, geserveerd in drie gangen". Woordwoord: reclame Bon Appetit, Winterswijk, rond jaarwisseling 2021/2022.

**Hutsbal** - Hoewel namen van gerechten niet de specialiteit zijn van dit linguïstische huis, is de creatie 'hutsbal' te fraai om achterwege te laten. Daarbij: is de inspirator 'bitterbal' niet eigenlijk van een gerechtnaam een soortnaam geworden? De hutsbal ofwel 'hutspotbal' is een recept van Aldi. In de roux voor de hutsballen zitten sinaasappelsap, steranijs, gekaramelliseerde uien, aardappel en wortel. Na rollen en opstijven, paneren en frituren. Woordwoord: website Aldi Nederland, september 2022.

**Kaasflatie** - Om de gestegen inkoopprijzen het hoofd te bieden, kun je als producent drie dingen doen: de productprijs verhogen, de portiegrootte verkleinen óf minder ingrediënten gebruiken. Voor de laatste twee oplossingen werd in de media de term 'krimpflatie' gemunt. Columnist Paulien Cornelisse schrijft dat een gekochte kaascroissant smaakt naar niets, en zeker niet naar kaas. Ze betitelt de kennelijk uiterst beperkte verwerking van kaas als 'kaasflatie'. Woordwoord: cabaretier en columnist Paulien Cornelisse, Volkskrant 2022.

**Kaassoufflésleur** - In de Nederlandse frituurspecialzaken, is de kaassoufflé sinds jaar

en dag de keuze van consumenten die soms of altijd vlees mijden. Hoewel er tegenwoordig volop vegetarische en soms zelfs veganistische alternatieven zijn, schreef dagblad Het Parool over de 'kaassoufflésleur'. Die is niet zozeer voorbehouden aan vleesmijders, maar schijnt ook snackers van kaassnacks in het algemeen (nu en dan) parten te spelen. Ofwel: bij de kaassoufflésleur is er geen andere kaasalternatief dan de kaassoufflé himself. Woordwoord: snackspert Eke Bosman in Het Parool, september 2022. Bosman beveelt de snack cheesecrack (kaassnack in de vorm van een kipcorn) aan als probaat middel om de kaassoufflésleur te verdrijven, een sleur waarmee hij zelf al dertig jaar kampt.

**Knuffelkok** - Het predikaat 'knuffelkok' is televisiechef Jeroen Meus bij onze zuiderburen eerder al opgespeld. Dankzij recente publicaties in ons land, doet het synoniem voor een aaibare chef nu ook in ons land opgeld. Overigens: wie online zoekt, zal de term ook aantreffen in een beperkt aantal publicaties over onze eigen Joop Braakhekke (1941-2016) en Vjeze Fur alsmede de Engelse chef Jamie Oliver. Woordwoord: De Volkskrant, artikel over Jeroen Meus, 10 januari 2022. Citaat: "De knuffelkok van België is hij genoemd, de beschermer van het gewone. Vaste gast op de hitlijst van populaire Vlamingen."

**Knutselvoer** - Nederlandse vertaling van (extreem) industrieel bewerkte voedselproducten also known as “processed foods”. Het is een echt tijdgeestwoord, gezien de brede maatschappelijke discussie die woedt over bewerkte en kant-en-klare foodproducten. Hoewel ‘knutselvoer’ al enkele jaren geleden is gemunt (sinds 2015 bestaat een receptenblog onder deze naam) , is het met name aan culinair publicist Karin Luiten te danken dat het gebruik als synoniem voor “processed foods” online opmarcheerde. “Knutselvoer noem ik dat: producten die zwaar bewerkt zijn, vol verdikkingsmiddel, zout en maltodextrine,” zei en schreef Luiten. In gebruik zijn ook afgeleide begrippen zoals “knutselsoja”. Woordoor: Karin Luiten in Mangiare! op Radio 1, april 2022.

**Kookfit** - Eten, drinken en vitaliteit zijn in onze tijd met elkaar verbonden als nooit te voren. Kookfit, gereed en vitaal genoeg om te koken, is een begrip dat kok en blogster voor De Gelderlander Sharon Simon zelf bedacht. Nominateur: Sharon Simon, kok die graag haar gerechten deelt. Woordoor: Twitter-account Sharon Simon, december 2021.

**Meltmania** - Smeltmania. Duiding van de internationale restauranttrend waarbij gesmolten kaas in trek is. Gesmolten en/of smeltend kaas wordt gebruikt op toppings van allerlei gerechten, van friet, hotdogs en hamburgers tot nachos en

(hernieuwd) macaronischotels. Daarnaast mogen fondue alsmede het Italiaanse kaaswiel (met geflambeerde uitholling) zich in toenemende populariteit verheugen. Woordoord: Food Inspiration, voorjaar 2022.

**Pieperglossy** - Synoniem voor: luxe aardappelmagazine. Voorjaar 2022 verscheen de eerste editie van The Spud, een kunstzinnig tijdschrift van kunstnares Ellen Mandemaker. In haar woonplaats Slappeterp in Friesland raakte ze geïnspireerd door de aardappel als kunstdrager. De eerste editie van The Spud was snel uitverkocht. Najaar 2022 verscheen de tweede uitgave. Woordoord: dagblad Het Parool muntte de term 'pieperglossy' in een artikel onder de kop: 's Werelds eerste pieperglossy was zo'n succes dat er nu een tweede nummer is, 24 oktober 2022.

**Snackjungle** - Eetomgeving (zie ook daar) vol verlokkingen met gemaksvoding. Gebruikt door twee dagbladjournalisten in een artikel over de aanpak van overgewicht in ons land. Citaat uit het verhaal: "Wil je in die snackjungle afvallen, dan moet je strategieën ontwikkelen om je tegen verleidingen te wapenen, zegt fysiotherapeut en leefstijlcoach Vera de Blaeij." Woordoord: De Volkskrant, 8 februari 2022.

**Thuis cuisine** - Hoewel Thuis Cuisine bestaat als online restaurantmerk, is het zelfstandig naamwoord 'thuis cuisine' vreemd genoeg zelden



of nooit eerder genuttigd. De ontwikkeling dat thuis steeds hoogwaardiger wordt gekookt, doet zich al lang gelden. Dat maakt het opmerkelijk dat ‘thuisculine’ pas anno 2022 luid en duidelijk in de media wordt aangetroffen, opgetekend uit de mond van topchef Joris Bijdendijk. Woordoord: artikel “Medicinale thuisculine van sterrenchef Joris Bijdendijk en zijn broer Wouter”, Het Parool, 14 november 2022.

**Vethouder** - Schertsend synoniem voor professionele frituurder cq exploitant van een cafetariabedrijf. Vrij naar: ‘wethouder’. Cafetariahouder Tom Bieleveld uit Leeuwarden ergerde zich aan een denigrerende opmerking van de plaatselijke wethouder Hilde Tjeerdema over patatverkopers. Tjeerdema noemde hen in één adem noemt met sigarettenverkopers. De uitbater van Tom’s Cafetaria in de Friese hoofdstad reageerde hierop via sociale media: “Deze vethouder nodigt deze wethouder uit om eens een dag met ons mee te draaien!” Woordoord: Twitter-account Tom’s Cafetaria, april 2022.

**Voedingsgeletterdheid** - Diepere kennis bij consument over het belang van (gezondere) dagelijkse voeding voor het persoonlijk welzijn. Onder meer te bereiken door een beter inzicht onder burgers welke (online) informatie over eten en drinken wél en welke níet betrouwbaar is. Meer kennis om de voedingsgeletterdheid te vergroten, te verkrijgen via onder meer burgerwetenschap, is

gewenst over de subjectieve factoren die een sleutelrol spelen in levensstijl en dagelijkse eetgewoonten. Woordwoord: persbericht Universiteit Utrecht over promotie Irene Lenoir-Wijnkoop op het onderwerp (werken aan) voedingsgeletterdheid, september 2022.

**Zeewierchef** - Kok die zich specialiseert in de culinaire verwerking van zeewier. In het bijzonder wordt zeewierchef Donald Deschagt uit kuststad Bredene in West-Vlaanderen vaak in één adem genoemd met deze titel. Bij de verschijning van zijn eerste kookboek in 2018 werd nog geschreven en gesproken van “seaweedchef”, maar met de bredere acceptatie van zeewier, is de Nederlandse vertaling nu een feit. Ook woorden als “zeegroenten” en “zeeboerderij” vallen in dit verband steeds vaker. Woordwoord: magazine Knack, 8 maart 2022 en andere media online en offline.

**Zwammie** - Bijvoegelijk naamwoord van (oester)zwam. Nadat ze het eerder al gebruikte in een vegetarisch kookboek voor haar gerecht “zwammie ketjap”, bezigde culinair publicist Joke Boon het in 2022 opnieuw en prominent in dagblad Trouw. Zwammie ketjap is feitelijk een gerechtnaam: een ketjapschotel waarbij oesterzwammen fungeren als vervanger van varkensvlees. Aangezien paddenstoelen en zwammen als vleesvervanger steeds algemener worden, heeft “zwammie” (jammie!) de potentie

de Van Dale te halen. Tenzij je omslachtig wilt spreken van “zwammerig” (wat een negatieve betekenis heeft) of “paddestoelerig”. Woordwoord: artikel “Zwammie ketjap” door Joke Boon in Trouw, augustus 2022.